

VĚTRNÍK

Vydává Měst NV ve Vysokém n. Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

ZÁŘÍ - ŘÍJEN 1983

č. 5 +6

NA NOVOU CESTU

Když školní rok už začíná,
je v očích ještě krajina
ukratá někde pod víčky,
na hory pohled daleký,
pod lesy louky u řeky
s plápolavými ohníčky.

Až vezmeš jednu z nových knih,
krajiny najdeš také v nich,
ukryté v písni, do básně.
Až půjdeš cestou do dějin,
zpívá tam lidu dcera, syn
o rodné zemi překrásně.

František Branislav

Rád poznávej, ať poznáváš
čím země žije, domov náš,
jsi naší krve jarné květ,
chtěj lepším bytí raději,
jsi našich srdcí nadějí,
z tvé práce roste nový svět !

Nový školní rok ve Vysokém nad Jizerou.

Po celé republice se 1. září otevřou dveře všech typů škol a jejich učebny se rozezvučí hlasy a smíchem dětí i dospívající mládeže. Na společných shromážděních dětí, žáků, učňů, studentů, ale i výchovných pracovníků, hostí a rodičů se důstojným způsobem zahájí nové pracovní období. Nejinak tomu bude i ve vysokých školách.

Oficiální zahájení nového školního roku na ZDŠ bude v městském parku u pomníku Jana Horáčka a SOUz již tradičně - po několik let zahájí začátek školního roku v kulturním stánku města Vysokého, v Krakonoši.

Do mateřské školy je letos přihlášeno 60 dětí. Jsou přijaty všechny děti 5-6 leté. Základní devítiletou školu bude navštěvovat 223 žáků a střední odborné učiliště zemědělské- učební obor strojník se zaměřením na zemědělskou výrobu a učební obor chovatel hospodářských zvířat se zaměřením pro chov skotu, prasat a ovcí bude navštěvovat celkem 225 učňů a učnic.

Již během prázdnin se začal připravovat nový školní rok. A těch příprav nevylo málo. Pracovní a výchovný plán na škola

ní rok 1983-84, úprava a přemístění tříd, příprava nástěnek, rozvrhu hodin, tematické plány výchovných pracovníků, příprava pracovišť na SOUzpro odborný výcvik, umístění učňů a učnic na žákovských domovech, plán mimoškolní činnosti a výchovy učňů, zajištění odborného výcviku na pracovištích a mnohé jiné, aby se výuka mohla rozběhnout hned od počátku naplno.

Ve školním roce 1983-84 bude veškerá výchovně vzdělávací činnost na školách vycházet z Hlavních úkolů, které vydalo ministerstvo školství ČSR po XVI. sjezdu KSČ.

Stěžejním úkolem všech škol bude nadále prohlubování komunistické výchovy mládeže v duchu marxismu-leninismu. Půjde o prohloubení výchovy mládeže k proletářskému internacionalismu, socialistickému vlastenectví, k přátelství SSSR a ostatních socialistických zemí, o účinné formování morálního a osobního rozvoje žáků a učňů. -Cílem výchovných pracovníků bude vhodným a nenásilným způsobem objasňovat mládeži současné aktuální otázky z mezinárodního i vnitrospolečenského vývoje. K tomu budou výchovní pracovníci čerpat podněty z pražské Deklarace poradního politického výboru států Varšavské smlouvy a z významné mezinárodní akce "Světového shromáždění za mír a život proti jaderné válce."

Přiměřeně věku žáků bude na školách vzpomenu 65. výročí vzniku Československa, 15. výročí schválení zákona o československé federaci, 40. výročí SNP. Školy se aktivně zapojí do oslav 35. výročí založení PO SSM.

Všechny formy školní i mimoškolní TV prostoupí nová předspartakiádní příprava.

Ke zdárnému průběhu nového školního roku bylo nutné připravit zdejší školy i po materiální stránce. Tak např. na ZDŠ šlo o rekonstrukci školní kuchyně, o přepažení skladu, kde se docílilo další místnosti, která bude v průběhu roku vybavena jako speciální učebna pro přípravu dívek ve vaření. -K 1. srpnu byla zahájena oprava střechy-výměna Cu plechu za eternit. Ta bude probíhat vzhledem k náročnosti ještě v příštím roce. -Na MŠ byla provedena úprava vnitřního prostředí. Do šaten zhotovili rodiče nové sáčky, do herny ušili nové záclony a opravili nábytek. -Na SOUz došlo k výrazným vnitřním i vnějším úpravám. Uvádím zde aspoň opravu venkovní omítky/ŽD záložna/, vybudování mycího boxu pro motorová vozidla atd.

Na ZDŠ a SOUz dochází k personálním změnám. Ze ZDŠ odchází s. B. Jodasová, učitelka 1. tř. -bývalá ředitelka ZŠ; a do důchodu nastupuje s. D. Kavanová, vedoucí vychovatelka ŠD. Jako nové výchovné pracovnice přicházejí na školu s. E. Havelková, vychovatelka ŠD a s. J. Lampová, učitelka I. stupně. -Ze SOUz odchází s. Kaprasová, vychovatelka a s. Z. Volfová, mistrová OV. Nově nastoupí s. ing. Zelinová jako vychovatelka, s. Talgelmayerová, vychovatelka, s. Federko, učitel jízdy a s. Dvorišćáková, mistrová OV.

Vední škol odcházejícím soudružkám děkuje za obětavou práci a nově nastupujícím pak přeje, aby se jim na škole líbilo, aby dosahovali dobrých výchovně vzdělávacích výsledků.

Na zahájení školního roku přejí ředitelé škol žákům, učňům a výchovným pracovníkům hodně úspěchů, pevného zdraví, rodičům dobrou spolupráci se školou, vzájemnou spokojenost a radost z naší mládeže. Ať nám vyrůstá zdravá generace s dobrými návyky, dobrou pracovní morálkou, odpovědností hodnou socialistického člověka, ať vyrůstá v míru a pro mír!

Redakční zpráva pro čtenáře Větrníku:

Toto číslo vychází jako dvojčíslo; další část vyjde koncem září a bude celá věnována Národní přehlídce vesnických a zemědělských divadelních souborů.

Prázdniny na ZŠ ?

Na ZŠ vystřídaly v průběhu prázdnin dětský smích a jásot údery krumpáčů a kladiv, lidé zalamovali ruce, byli i tací, kteří pochybovali o samotném zahájení školního roku.

O co šlo? Školní kuchyň bylo třeba rekonstruovat, potřeba celkové elektroinstalace. Nutnost a požadavek odborníků znám, ale nebylo toho, kdo provede vlastní práce. A přece se usmálo štěstí. OSP Semily vyslal k 1. srpnu elektrikáře, předseda JZD Krkonoše dal souhlas k nástupu stavební čety, -zedníků. OSP uvolnil i obkladače, kteří prokázali veliký kus práce. Pomohl i Jaroslav Lukeš z Přivlaky a Noskovi z JZD Krkonoše zajistili práce se dřevem. Veliké pochopení měl i sám předseda MěstNV s. Pičman.

Ke všem daným úkolům s ochotou a zodpovědně přistupoval i náš pan školník. Na své si přišla i vedoucí SK, která poznala, co je přípojka na akumulací kamna. Oo ale člověk neudělá pro teplo!

V současné době již probíhají úklidové práce a nezbyvá, než poděkovat všem, kteří mají i tu sebemenší zásluhu na průběhu a dokončení uvedených akcí. Vždyť šlo vlastně o každý den!

P. Polák, ředitel ZDŠ .

Zpráva ze státního statku:

V současné době končí žně také na státním statku se sídlem ve Vysokém nad Jizerou. Je to o měsíc dříve nežli jiná léta. Bracovalů u nás 13 kombajnů. Obilí je zralé a mimořádně suché. Dobrých výnosů jsme dosáhli u ozimého žita a jarního ječmene, které mají ve skliznovém roce nižší vegetační časovou potřebu. U žita ozimého se vegetační doba dělí do dvou let.

P Ř E H L E D

o výnosu		a délce potřeby veget.doby-hod.:
Žito ozimé	40q/ha	2 750 hodin
Ječmen jarní	37,5 "	2 250 "
Pšenice "	22, "	2 800 "
Oves	25, "	2 550 "

Jelikož ovsa a pšenice máme zaseto jen 30% celkové plochy obilovin, není dopad na celostatkový výnos tak tragický a plánovaný výnos bude překročen. Slabší deště na počátku srpna a vydatný déšť ze 17. srpna zachránily i úrodu brambor. Těchto je nasazeno pod natí mnohem méně nežli loni, ale budou snad vyrovnanější. Poslední déšť nám zlepšil i vyhlídky v pastvě kráv, která měla být ukončena 25. srpna, ale nyní se jeví přechod na zimní krmnou dávku až v polovině září.

Ve Vítkovcích nám 20. srpna večer shořel kravín; dobytek se podařilo zachránit, ale shořelo nám 1 500q sena, které budeme těžko shánět, vlastní rezervu k vůli suchu nemáme. Požár má příčinu v samovznícení nakoupeného sena.

Josef Soukup.

Výpis z městské kroniky:

Koncem července 1948 byli ve Vysokém 4 autodrožkáři, kteří vlastnili 5 aut, dále zde bylo 9 majitelů 9 osobních aut, 6 majitelů 7 nákladních vozů a 32 motocyklů 32 motocyklistů. Telefom měl 43 účastníků. Rozhlas vlastnilo 526 občanů. Studní veřejných 6, soukromých 18, pramenů 21. Hloubka hladiny vodní ve studních 4 - 21 m.

Z o t a v o v n a V ě t r o v

je oblíbeným místem pracujících z celé naší republiky, kteří sem přijíždějí načerpat síly do další práce a prožít hezkou rodinnou dovolenou. Vzimě i v létě je zotavovna většinou plně obsazena a na podzim apk se atává reprezentačním místem pro účastníky Národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů. Krásné prostředí i vzorná péče personálu zanechávají v každé, kdo Národní přehlídku ve Vysokém prožil, nezapomenutelné dojmy a všichni se rádi opět vrací na další podzimní divadelní týden.

Letos vzniká jiná situace; - hlavní budova zotavovny musí projít generální opravou, která se plánuje na 4 roky. Proto je datum XVI. národ i přehlídky posunuto hodně kupředu - začíná již 1. října. Po skončení přehlídky bude budova odevzdána stavbařům z Okresního stavebního podniku Semily. Hodnota díla je plánována na 11 - 12,000.000,- Kčs. Bude vyměněno zařízení pro ústřední topení, vyměněna vodovodní i elektrotechnická instalace v celé hlavní budově. Zde budou pracovat především zedníci a upravovat velké pokoje na místnosti se 2-3 lůžky a úplným hygienickým zařízením. Počítá se i s rozšířením lůžkové kapacity zřízením pokojíků v půdních prostorách a modernisace kuchynského areálu. Zachováno zůstane schodiště a vstupní hala.

Počet rekreantů se v této době omezí asi na 40. Budou ubytováni na Vysocké boudě a v nové ubytovně, stravování zajistí restaurace Morava. Otázkou zůstává společenská místnost pro večírky rekreantů a patronátní večery divadelních souborů o přehlídce. Bylo by tedy velmi žádoucí, aby byla za rok dokončena stavba požární zbrojnice, kde by rozměry sálu plně vyhovovaly pro tyto účely. Přejeme tedy zaměstnancům Větrova zdraví a sílu pro ten čtyřletý maraton a hlavně opět vytvoření hezkého prostředí pro letošní Národní přehlídku.

V í t e ž e

- ... poutní taneční zábava, kterou pořádá SSM ve Vysokém n. J měla velikou účast a slušnou úroveň - tančilo se při hudbě JH Sextetu do 3. hodiny ránní a hned po skončení byla celá budova uvedena do pořádku; díky pořadatelům, kteří začínali vysockou pouť velikou dřinou.
- ... státní statek pořádá opět zájezd do Jižních Čech na výstavu "Země živitelka".
- ... ve Sklenářovicích se uskutečnil další ročník akce "Pochod Věnceslava Metelky" - podrobněji píše o této akci Josef Tomeš v další části Větrníku.
- ... druhý letní koncert dechové hudby Větrovanky před Krajkonošem 26. srpna večer byl opět hezkým dostaveníčkem milovníků dobré pohody a hudby.
- ... vysocké muzeum je letos opět vyhledávaným cílem návštěvníků Vysocka; za měsíc červenec jím prošlo 3.294 osob a od počátku roku 1983 činí počet návštěv 11.390; v další části Větrníku uveřejňujeme zápisky z návštěvní knihy.

V ý p i s z m ě s t s k é k r o n i k y - z l e t I. s v ě t o v é v á l k y :

Obec koupila sádlo vepřové 340 kg a 101,4 kg slaniny. V pondělí dne 7.5. 1915 dala obec bubnovat, aby se lidé o sádlo a slaninu hlásili. Bubnoval strážník, který před tím mnoho pil, a bubnoval proto všude, i na hřbitově: "Mrtví vstávejte, obec má sádlo a špek". Bubnoval dále v polích, u Petrušek na studni atd...

Co soudí návštěvníci o našem muzeu

Dovídáme se to z jejich zápisů v pamětní knize. Těch zápisů jsou stovky a pocházejí od návštěvníků z nejrůznějších částí naší vlasti i od cizinců. Píší děti, kterým dosud činí potíže se rozhodnout, jak užít i-Y, když chtějí hapsat, co se jim v muzeu líbilo. Píší dospělí různého věku, zaměstnání i zálib, jednotlivci, členové rodinných i širších kolektivů. Všechny jejich zápisy jsou kladně hodnotící, jediné výtky se týkají toho, že naše muzeum není více propagováno a že pohyblivý betlém by měl mít více prostoru.

Kromě zápisů obecného charakteru jako.. "Velmi krásné muzeum, líbilo se nám u Vás, jsme spokojeni, děkujeme za pěkný zážitek, už dlouho jsme tak pěkné muzeum neviděli", je řada dalších, oceňujících specifický charakter našeho muzea a jeho expozic, které se snaží podat výstižný a pravdivý obraz historie i současnosti Vysocka. Vybrali jsme několik takových z letošních prázdnin.

Hlasy našich občanů:

"...je podivuhodné, jak se tu na malém prostoru podařilo shromáždit a zajímavě instalovat dokumenty z tolika nejrůznějších oblastí lidské práce, činnosti, kultury, sportu, zábavy a lidové tvořivosti. Blahopřejeme!"

"Děkujeme za milé přijetí i krásný výklad, který nám připomíná chudý lid v Krkonoších, ale i jejich bohatý kulturní život, který dnešní lid může být příkladem."

"Je poučné vidět, jak těžce žili v tomto kraji naše rodiče i dříve, a porovnávat s dneškem".

"Díky za vzornou expozici, která přiblížila návštěvníkům minulost tohoto krásného koutu naší vlasti."

"Pečlivě, citlivě a moudře sestavené, děkujeme!"

"Velmi pěkná expozice, citlivě zpracovaná. Nádherným zážitkem je celá prohlídka. Při nejbližší příležitosti toto muzeum opět navštívíme."

"Mně se moc líbí dětátko v kolíbce a líbilo se mi muzeum nejvíce se mi líbili betlém a sánkování v zimě, Zuzana z Přerova."

Sovětští občané nám napsali: /v překladu/:

"Velmi se nám líbilo muzeum města, které nám mnoho řeklo o minulosti tohoto kraje."

"Blahopřejeme k překrásnému obrazu duchovního bohatství českého člověka."

"Muzeum se nám velmi líbilo, mnoho zajímavých exponátů".

Mínění německých návštěvníků /v překladu/:

"Toto vlastivědné muzeum je jedinečné svého druhu a ukazuje nám typické lidové obyčeje, ale i vzácné doklady řemeslného umění."

"Podivuhodné muzeum".

"O mnohé obohacení opouštíme toto místo české kultury."

"Procházka muzeem poskytla nám uzavřený přehled o dějinách a současnosti tohoto místa a nejbližšího okolí."

"Již mnohokrát jsme viděli vaši expozici, ale vždy znova to pro nás zážitek."

"Pro návštěvníky města Vysokého je pobyt v tomto muzeu bohatý na poučení a zajímavý, neboť v jednom domě je vidět spojení historie s přítomností!"

Ještě citát německého zápisu, který svědčí též o politickém významu naší expozice: "...je otřesné zase jednou vidět, co Němci národu učinili. Uvědomme si to, když jako turisté se zde setkáváme s nenávisným přátelstvím /Hastfreundschaft/. Získávejme důvěru"

A nakonec nejkrásnější ocenění českého návštěvníka:
"Vaše muzeum je jako pěkné a milé pohlázení".

Loňského roku, kdy náš Větrník nevycházel, oslavila 8. srpna své šedesátiny Dr PhMr Marie Kubátová: Napsala jsem za horské čtenáře zdravici, kterou jsem jubilanťce zaslala. Protože jubilanťka odpověděla roztomilým dopisem, otiskujeme obojí pro naše čtenáře.

S. l. a. d. k. ý . . . b. e. j. l. í . .

Bylo to vosumýho srpna l. p. 1922, kdy se u Kutíně ch Praze narodila círa. Dučátko baculatý k pohledání. Dali ho do kolibky spát. Vokolo půlnoci přišly průhlenný sudičky a každá dala robět něco do vínku. Perní poudá: budeš se menovat Marie, druhá poudá: budeš pěkně růst, třetí: budeš honný duče, čtvrtá: budeš mít sametový vočištata, pátá: budeš mít laskavý serce / Krakonoš zastříhal ušima /, šestá: vyrosteš v pohlennou padnu, sedmá: budeš chytrá, vosumá: budeš študýrovat, devátá: budeš mít ráda lidi / Krakonošoj radostěj zasvítily zelený voči, / desátá: najde se princ, kerej si pro tebe přide a vodvede si tě, jedenáctá: dostaneš do péra dar-psát lidem poudání, dvanáctá: budeš na papír příst lidský vosuda. . . / Krakonoš honem zapráhnul věternej v popad sudičku ze Zelenýho králouství a fofrem do Prahy! / Akorád včas, než kouzelnej čas minul. Sterčil sudičku ke kolibce a ani dvanáctou kale nenechala domluvit a kvaltem ze sebe ušecho vysypala: ten princ, kerej si pro tebe přide, bude hoch Kubátu, co vostá v Kerkonoších a tam si tě vodvede. Psát budeš vo lidech hlauně z Krakonošovy říše, příst vosudy vo jejich berňožení a zvolíš slovo proste, budeš báji vypravovat z úst jak lídu roste! Sem třináctá sudička, Mařenko, vodvírám ti třináctou komnatu Krakonošova Zelenýho králouství. Je na tobě, jak ušecky dary, kerý ti byly prisouzený, budeš umět v tomhle králouství rozdat. Spelni se ušecho. Kouzelná chvíle vyperchala, průhlenný sudičky zmizely a Machčátko mělo svůj ouděl zpečetěnej.

Naše horská "jemnostpaní",

tohle oslovení jsem si pro Vás vymyslela při čtení Vašich knížek i osobních setkání v našem muzeu. Pohádku jsem "seculila" jako vyznání k Vašemu životnímu jubileu s dárkem za Krakonošovo Zelené království, za všechny Matky kopce, Muzikantská řemesla, Čertouský poudačky, Krakonošovy pobočníky, Bílé paní, Kapky rosy, Hořké bejlí a všeho, co jste ve svém literárním odkazu v krkonošských horách oslavila. Zvláště za mizející svět lidového jazyka.

K daru vypravěčskému Vám byl dán i dar pochopení. A tak mi přicházejí na mysl úryvky Dykových veršů, které věnoval našemu horskému knaji:

.... Čtu v něm a chápu sílu, která vězí
v tom: zroditi se někde na pomezí
daleko centra, pro které jsi ztracen,
vyvrácen stále, ale nevyvrácen....
... i půdu chápu, drsnost jejich plodů,
kraj, který není stvořen pro pohodu
a v kterém přecizvláštní půvab roste.
Jak silnou láskou žije srdce prosté!
Jak hluboký a pevný žití kořen!....

Přijměte těchto pár řádků jako skromnou kytku sladkého horského bejlí, bez hořců, terní, kopřiv, zeměžluče a kejchavic, s přáním pevného zdraví a dalšího literárního rozmachu pro časy budoucí.

Jiřina Ďoubalíková.

Milá paní Ďoubalíková,

i když vím, že se na Vysočtě rodí poudaček jako hub pošešti, nenapadlo by mne, že se tam narodí i poudačka o mně. Děkuji za všechny dary, které mi v té přemilé poudačce sudičky přisoudily, nejvíc však za ten Krakonošův dar a za přisouzení ženicha. Toho "hochu Kubátova" mi Krakonoš vybral tuze dobře, je ka-

a vyderžal se mnou i při mým prapodivným řemesle /a nenese mi to mý psaní jenom medy/ vod mejch patnácti let do šedesáti a možná to potáhne i dál.Když mi bylo patnáct let,přinesl mi kytku z Krakonošova háje.Asi tam Krakonoš přimíchal i bylinku Nezapoměnku,že nám zzpomínámí vydrželo i přes tu válečnou patálii,kdy vedla Jilem-nicej hranice.A spolu jsme pak procházeli Zeleným královstvím,když ta hranice padla.Nabízeli mi v Praze místo,v Karlových Varech,ale my už jsme měli ten svůj paradýz prisouzenej a tak jsme se usnábili ve Vrchlabí.Ted, když jste mi to v poudačce vysvětlila,vím,proč se tak stalo.

Za vyložení osudu děkuje

Marie Kubátová .

L i t e r k a .

Recitační oddíl PO SSM Literka měl v uplynulém školním roce 14 členů.Při některých vystoupeních nám vypomáhaly další děti, zvláště chlapci,kterých máme nedostatek.Školní rok 1982-83 pro nás začal schůzkami v přírodě/Dykova skála/ a v čitárně,které jsme využili k poznávání a hrám např.k rozvíjení fantazie.Po zvolení oddílové rady jsme začali s přípravou a nacvikem programu k oslavě VŘS. Vystupovali jsme na veřejné oslavě v Krakonoši a na základní škole s krátkým pásmem veršů doplněných scénkou. Pro Sbor pro občanské záležitosti jsme v listopadu nacvičovali program určený na předvánoční besídku pro důchodce v Krakonoši.Zbyl nám čas i na společnou návštěvu kina.Vystoupení,ve kterém jsme přednesli sbírku básní J.Hanzlíka Princ a želva,a zahráli scénku podle povídky Šimka a Grosmana Pohoďa vánoc, se uskutečnilo 6.prosince loňského roku.

Začátkem nového roku jsme se pustili do dalšího úkolu,kterým byla kulturní vložka k oslavám 35.výročí Února.Současně jsme připravovali další program, tentokrát ve spolupráci s knihovnou a osvětovou besedou ve Sklenařicích.Postupně jsme nacvičovali ještě třetí vystoupení k MDŽ.Únorové pásmo,sestavené z básní a přehledu událostí hlavních únorových dní,shlédli rekreatanti zotavovny Větrov,účastníci veřejné oslavy v Krakonoši a žáci a učitelé ZŠ.4.března jsme zajeli do Sklenařic,kde se nám i přes malé množství diváků vystoupení k výročí sklenařické knihovny vydařilo.Předvedli jsme ukázky z Krakonošova roku A.Kutířové a M. Kubátové, básně českých básníků,povídku J.Haška a program věnovaný ženám.K oslavě MDŽ v Krakonoši jsme několik básní a scénku doplnili moderním tancem.Také jsme si vzali na starost výzdobu jeviště.Dvě naše členky zarecitovaly i ženám na MČW.

Do konce školního roku nás už žádné vystoupení nečekalo a tak jsme schůzky věnovali hrám,soutěžím, etudám.Pěkného počasí jsme využili k výletům do přírody,které jsme zpestřovali např. stopováním opékáním vuřtů,koupáním.Cílem našich vycházek byla Sterá Ves,Trávní vrcha,a Šachty,Petruškova vrcha,Dykova skála a koupaliště.

A naše plány na I. pololetí nového školního roku? Pohádka, kterou bychom chtěli, pokud se nám podaří,zahrát v prosinci dětem v knihovně a kulturní vložka na oslavy VŘSR.

Iva Řehořová.

Informace o n o v ý c h k n i h á c h .

Zábavné knihy

Román V.Pískaře o Prokopu Holém vypráví příběh jednoho roku a má název PROKOPOVA ZKOUŠKA.

Hrdinou historického románu L.Vaňkové PRVNÍ MUŽ KRÁLOVSTVÍ z doby lucemburské dynastie je Jindřich z Lipé.

Do daleké budoucnosti nás zavádí polská sci-fi VYNÁLEZ PROFESORA VAN TROFFA od J.A.Zajdela.

Američan Ed McBain je autorem detektivního příběhu PŘÍBUZENSKÁ KRE s detektivem Carellou.

Františka Jandová:

Zaniklé vysoké hospody.

V roce 1967 jsem dostala od národopisné společnosti žádost, abych zachytila historii a popis zanikajících starých hostinců. Vydala jsem se tudíž za starými pamětníky. Z národopisu poslali celý dotazník co všechno by je zajímalo - například: přibližná velikost místnosti, počet stolů, židlí, hostinského nádobí, celé hostinské zařízení, život a ruch v hospodě. Navštívila jsem mnoho starých majitelů - bohužel nikdo, mimo p. Hořejší, mi nic nenapsal, jen každý ochotně vyprávěl, vzpomínal a odpovídal na moje otázky. Všechno jsem tedy dle svých zápisků sepsala; vyšel z toho popis sedmi starých hospod - ukázka ze života ve Vysokém nad Jizerou na konci a na přelomu minulého století, začátku století dvacátého, doba před I. svět. válkou a poválečná léta I. republiky. Celkem je zachycen život a vzhled deseti tehdejších hostinců.

Dnes Vás zavedeme do nejstaršího hostince "Hotel de Post" - později "na Staré poště" č. 10.
Vyprávěla slečna Marie Šrétrová a zapsala Františka Jandová v r. 1967

Hostinec "Hotel de Post" - později Na staré poště je veliký dům 25x12 m, jednopatrový, v rohu náměstí při silnici ku Tříčci. Říkávali se tam u Vinařů a dle toho, že jsou tam po celé šíři domu čtyři velké, vysoké, klenuté sklepy, soudíme, že to kdysi byly sklepy vinné. Byl to pravděpodobně na počátku století největší dům ve Vysokém.

Dům koupil asi v r. 1854 Jiří Schötte. Narodil se 1821 v Kopaninách u Hrubé Skály. Byl dvakrát ženat. Jeho první žena byla Zimmermannová, dosti zámožná a tak si postavili v Kařenově mlýn u Jizery, tam, co je dnes továrna. Měli dva syny.

Po smrti první ženy oženil se Jiří Schrotter podruhé a vzal si Marii Vodseďálkovu z Vysokého nad Jiz. Měli spolu tři děti, Marii, Annu a syna Karla /otec sl. Sch. co toto vypráví/

V roce 1854 koupili ve Vysokém veliký dům č. 10 u Vinařů a přestěhovali se do Vysokého. U Vinařů měli velké hospodářství a v přízemí na pravé straně byly tři hostinské místnosti. Vchod do první místnosti, kde byl šenk, byl přímo u náměstí. Této místnosti se říkalo "formanka". Druhý vchod byl ze síně. Byla to místnost pěkná, klenutá, s jedním oknem. Kolem stěn byly lavice a u nich čtyři menší stoly se židlemi. Byly pokryty jenom vikslajvatem. Tady opravdu sedávali jenom formani, kteří městem projížděli, nebo příležitostní dělníci, kteří ve městě pracovali. Pro pivo se chodilo jako všude nejprve do sklepa pro každý půllitr zvlášť, ale poměrně brzy byl zařízen ve formance šenk s pípama a policema na skleněné půllitry a třetinky na pivo a skleničky na víno a likéry. Z formanky vedly ještě jedny dveře do síně a druhé do klenuté místnosti velké 65,75 m, velmi pěkně zařízené. Tento lokál měl tři okna do náměstí. Na nich bílé záclonky a stahovací rolety. Pod okny byly širší lavice a u nich čtyři stoly čtvercové a u každého tři židle. Uprostřed stál biliár /kulečník/ a další veliký stůl se židlemi a u stěn byly stoly kulaté. Stoly a židle byly z tvrdého dřeva hnědé. Na stolech vždy bílé ubrusy, porcelánové sirníky a karafinky s octem, olejem, solí a pepřem. V koutě stála pěkná, vysoká, bílá, kachlíková, pokojová kamna na uhlí. Uprostřed zadní stěny bylo velikánské zrcadlo a pod ním veliký, visací, pobronzovaný zámek, odznak spolku Bratránků. Nad stolem visely petrolejové lampy.

Nádobí stolní bylo ze silného bílého porculánu. Zvlášť pěkná byla spuprava na kávu. Na alpakovém tácku byl z jemného porculánu bílý šálek a konvička na smetanu, druhá na kávu a malý talířek pro tři kostky cukru. Příbory do velkého lokálu

byly alpakové a drhly se bílým pískem. Byl to jemný, velmi jemný a opravdu bílý písek říční, který nosily po domech na prodej v uzlu na zádech staré ženy z chudince. Drhlo se to korovou zátkou. Nádobí stolní se umývalo v kuchyni ve škopku, ale sklenice na pivo se myly ve formance, kde se páchlo pivo. Z tohoto lokálu byly ještě jedny dveře do malého pokojíčku, kterému se říkalo herna a který byl vyhrazen jen pro vzácné hosty. Hosty obsluhoval velmi oblíbený hostinský, známý po celém okolí jako nepřekonatelný šprýmař. Později mu pomáhaly i dospívající dcery. Jeho paní vařila. Bývaly vždy dvě služebné, jedna pro hospodářství, jedna pro kuchyni. Výborná kuchyně tohoto hostince byla vyhlášena po celém okolí. Obědy se podávaly denně místním úředníkům a učitelům, ale také se zde stavivali všichni úředníci z hejtmanství z Jilemnice, od soudu z Jičína a Roketnice i různí cestující ze zahraničí, to jest z blízkého Německa, kteří měli ve městě nějaké řízení, nebo jen městem projížděli.

Denní hosté chodili hrát biliár a karty. Scházeli se zde úředníci z Vysokého a celého okolí, dokonce až z Jilemnice a ustavili si spolek "Bratranci". Taneční zábavy se v hostinci nepořádaly. Bratranci ale pořádali své plesy na sále v radnici a v místnostech na "Staré poště" mívali různé menší oslavy, hostiny a večírky.

V roce 1868 při známých revolučních táborech lidu na Petruškových vrších měli v hostinci De Post svůj tábor vyšetřující úředníci c. k. hejtmanství. Hlavně známý komisař Fröhreich zde zadržené účastníky protistátního meetingu vyslýchá a dlouho se tomu lokálu říkalo "Pilátova síň". Hostinský Jiří Schrötter pomáhal obviněným, kryl je jak mohl, ku př. zakrvavenou košili komisaře nechal tajně vyprat, aby komisař neměl důkaz někoho obvinít. Přesto však nastalo dlouhé vyšetřování a zatýkání. Hostinského syn Jiří Schrötter, v té době asi 25letý, byl do této revoluční činnosti také zapleten a ze strachu před zatčením odejel do Ameriky. Sl. Marie Schrötterová, ještě dnes r. 1976, má písemný styk s potomky tohoto svého strýce, který se v Americe oženil s Českou Annou Ječmenovou, rodem z Rokycan. Měli dvě děti: Kláru a Roberta. Robert zemřel bezdětný, Klára měla syna Husela, který žije v Novém Yorku jako lékař. Česky ovšem už neumí, ale stále je se slečnou v písemném spojení.

V roce 1859 přičiněním Jiřího Schröttra byl zřízen v domě č. 10 ve Vysokém nad Jizerou poštovní úřad. Hostinec byl přestavěn na hotel de Post. Byla to pošta balíková i listovní. S dopisy se dojíždělo bryčkou taženou koněm do Semil, do Plav a z Plav přes Sklenařice do Roketnice a z Vysokého přes Sklenařice do Jablonce n. Jiz. Jízda podléhala poště vysoké, jezdilo se každý den. Poštovní Schrötter měl poštovní koně, bryčky a postiliony. V poštovní bryčce mohli také jezdit soukromí pasažéři.

Dům je širokou síní rozdělen na dvě části. V pravé byly už zmíněné hostinské místnosti. V levé části domu byl krám pana Brože, který si postavil jednopatrový dům na náměstí a když se vystěhoval z č. 10, byl poštovní úřad zřízen v levé části přízemí. Síň je široká, klenutá a stojí tam sousek. Sousek je veliká truhla, vyšší, se třemi příhradami na různé obilí a obrok. Slečna vzpomíná, jak denně chodili čeledínové do sousku pro oves, otruby a pokrutiny pro koně a dobytek. Vzadu v síni napravo byly dveře do kuchyně. Kuchyně je 3,50 m x 6 m veliká, klenutá místnost s okny do dvora. Byla tam veliká kachlová kamna, výklenek pro nádobí. Na tuto kuchyni velmi pěkně vzpomíná herečka Růžena Nasková ve své knize Jak šel život.

Později byly v domě státní úřady - berní a notářství. Ze síně na konci je východ na dvůr. Dvůr byl prostorný a jezdilo se nan vratama z cesty ke Tráči. Byla tam stodola, maštel pro koně, chlívek pro dobytek hovězí a v rohu zastřešený prostor

nahoře se seníkem, kde byly pod střechou umístěny pvozy a bryčky. Ve druhém koutě byla hluboká vážnice, dnes proměněná na pumpu.

V roce 1890 se přestěhoval poštovní úřad do domu č.122 na náměstí a hostinec dostal nové jméno "Na staré poště".

Po smrti Jiřího Schrötra v roce 1889 vedla vdovským právem hostinec vdova a její dcery Anna a Marie až asi do roku 1907, kdy byl hostinec zrušen. Dům č.10 - "Na staré poště" koupil r.1914 povozník Josef Jandura a r. 1923 ho předal věnem dceři Marii, provdané Bartoníčkové. Dnes je v přízemí dílna krejčovská "Vkus" vedená pí.Štekrovou roz.Petruškovou a v bývalé kuchyni bydlí majitelka pí.Marie Bartoníčková a v I.poschodí její syn Josef s rodinou. Vlevo je rozdělovna návlaaku koral.

PRVNÍ SRPNOVÁ SOBOTA 1983

Byla VII.ročníkem Dálkové-
ho pochodu Věnceslava Metelky, který pořádá TJ Sokol Sklenářice. Je to období tak zvané okurkové sezony, ale pochodníci tento termín přijali s velkým zájmem. Většina pochodů se pořádá do km ce června. Potom nastává období dovolených a prázdnin a naše TJ právě využila toto období, aby nenarušovala již zavedené pochody a časové termíny. Další velký zájem je dán tím, že trasa jde velmi zajímavým terénem, zasahuje i do Krkonošského národního parku, neboť ze Špindlerova Mlýna jde Labským dolem na Labskou boudu, k Hančově mohyle až k Dvoračkám. Toto je trasa 60 a 50 km. Tratě 40 a 30 km vedou společně se všemi trasami až do Vítkovic a zpět na Dvoračky. Trasa pro rodiče s dětmi a rekreační pouť / 20 km/ vede přes Bratrouchov na Rezek a napojí se u Dvoraček na ostatní trasy. Všechny společně pak pokračují přes Rokytnici k Pasekám, kde pochodníci shlédnou památník Věnceslava Metelky a sterou paseckou školu a pokračují na Tomášovy vrchy nebo k Proškově skále dle roční malé odchylky. Protože se jde chráněným územím a opravdu malebným krajem, musíme dbát o pořádek a čistotu. Proto se zajišťuje požávodě a na kontrolách sběr papíru. Někde se zajišťuje i občerstvení v tekutém stavu-limonáda a pivo.

Dosud rekordní účast byla přes 700 pochodníků. Letošní ročník byl na účast sábnší - jen 266 účastníků, loni se zúčastnilo 508 pochodníků. Největší zájem je o 40 a 50 km; ti odvážnější / kolem 40/ jdou 60 km. Z nejbližšího okolí je účastníků méně. Ubytování se zajišťuje pro 200 i více pochodníků.

Pro naši malou TJ je to náročná akce. Spí se v sokolovně, ve škole i v Mexiku na sále. Ráno v 5 hodin se již vaří čaj k snídani. Průběh akce zajišťuje v obci 15 členů, na 8 kontrolách 16 členů. Pomáhá i mládež. Zajištění celé akce si vyžádá 680 hod. Rozesílání propagačního materiálu, psaní adres je úkol nemalý ale Sklenářice již touto akcí žijí a obec je chválena účastníky pochodu za výborné zajištění celé akce. Pochod není lehkou záležitostí-2.000 m převýšení hovoří o náročnosti celé akce.

Název jsme dali po našem rodáku, který Sklenářice, okolí, zvláště pak Paseky n. Jiz proslavil. Tím, že projde krajem tolik lidí, těší nás, že shlédnou nejen naše stráně a hory, ale zároveň je seznamujeme i s naším kulturním životem a bohatou tradicí. Staráme se i o nasycení po cestě. I když letošní sobota před vysockou poutí měla proměnlivé, ale teplé počasí, bylo u udírny v přírodě velmi živo a prodalo se kolem 100 kg točeného salámu, který je velmi chutný.

To je jen malý úsek z činnosti naší vesnické TJ. Jinak hrajeme okrasní kolo ve volejbalu, věnujeme se lyžování a společenské činnosti v obci. Spoluúčast na pochodu má OB, SSM, ZOČSŽ. Děkujeme všem, kteří nám pomáhají a ochraňují i krásu našeho okolí a krkonošských stránek. Těšíme se na další ročník a zveme přátele upřímným: "Přijďte pobejt!"

Josef Tomeš.

Josef Petruška - výňatek ze zprávy za rok 1982:
Základní rekreační tělesná výchova je nejpočetnější odbor v naší TJ s velkou činností - bez tohoto odboru si nelze činnost v naší TJ Jiskra ani představit, i když zápasí po léte s nedostatkem cvičitelů. Mimo letních měsíců pravidelně cvičí 16 předškolních dětí, 14 mladších a 16 starších žákyn, 20 mladších a 16 st. žáků, 27 žen a 20 mužů. Muži jsou naše jediná cvičící složka, která nemá řádné vedení a cvičení není systematické. Oddíl moderní gymnastiky, která nemá vlastní výbor, čítá 28 děvčat a vede ho trenérka II. tř. Věra Ševčíková. Děvčata jsou rozdělena do tří výkonnostních skupin a řadu roků dosahují výborných výsledků.

Přejdeme nyní k hospodářské činnosti naší TJ, která nám umožňuje naši bohatou sportovní činnost provozovat bez finančních problémů. Na sportovní činnost vynakládáme ročně v průměru 100.000,- Kčs, a v příštích letech náklady ještě porostou. Na ubytovně, která je jedním ze zdrojů příjmů, musíme obměnit část zařízení na pokojích, vyměnit boiler na žeplovodu, dokončit obložení chodeb, pokojů a šaten. Kolem celého objektu provést okapový chodník, vyměnit žlaby a svodové roury. - Další starostí je lyžařský vlek. Zde jsou nemalé problémy se zajišťováním náhradních dílů.

V budoucnosti bychom chtěli dobudovat areál kolem tělocvičny se 60 m běžeckou dráhou, sektor pro skok vysoký i daleký, vržiště i posilovnu a celý objekt oplotit. V prostoru pod tělocvičnou pak chceme vybudovat 2 antuková hřiště na odbíjenou a 1 universální s asfaltovým povrchem. Všemi těmito úpravami si však nemíníme uzavřít možnost přístavby tělocvičny v budoucnosti. Nutné jsou i úpravy hřiště na kopanou; část zaplotit, aby nedocházelo v tomto prostoru k ukládání odpadků a připravit návrh na úpravu povrchu hřiště a jeho pdvodnění.

V závěru této zprávy chci jménem TJ Jiskra poděkovat za dlouholetou a obětavou činnost naší hospodářce Miladě Vašíčkové a Marii Netukové-matrikářce, které na vlastní žádost ve svých funkcích končí. Pracovaly poctivě dlouhá léta k rozkvětu naší TJ.

Společenská kronika .

Společnou cestu životem nastoupili:

- 13. 8. Jaroslava Smetanová, Vysoké n. Jiz a Jan Minář, Bohutín .
- 20. 8. Pavel Večerník, Vysoké n. Jiz. a Eva Kusá, Vysoké n. Jiz.
- 20. 8. Lenka Kadavá, Vysoké n. Jiz a Josef Kolovrátník, Jablonec n. Jiz.
- 27. 8. Marie Grosmenová, Tříč, a Petr Šotnar, Brno. Životní stálou pohodu!

Opustili nás:

- 16. 8. Karel Soukup, Vysoké n. Jiz - 70 let
- 16. 8. Marie Holubcová, Vysoké n. Jiz - 63 let
- 17. 8. František Patočka, Sklenařice, - 84 let
- 25. 8. Petr Slavík, Stará Ves - 85 let.

Čest jejich památce .

Životní jubileum oslaví :

25.8. Josef Nežuka, Vysoké n. Jiz - 80 let.

V září 1983:

1. 9. Karel Vrána, Tříč - 83 let
2. 9. Vladimír Rón, Vysoké n. Jiz. č.85 - 79 let
7. 9. Jaroslav Večerník, Stará Ves - 79 let
8. 9. Marie Kučerová, Tříč - 71 let
12. 9. Marie Patočková, Sklenářice - 76 let
13. 9. Marie Dufková, Vysoké n. Jiz - 75 let
14. 9. Antonín Bartoníška, Vysoké m. Jiz - 74 let
14. 9. Ludvík Rous, Vysoké n. Jiz - 83 let
15. 9. Ludmila Vodseďáková, Stará Ves - 92 let
16. 9. Anna Tupcová, Vysoké n. Jiz - 76 let
21. 9. Anna Kocourová, Vysoké n. Jiz - 80 let
23. 9. Marie Nesvadbová, Vysoké n. Jiz č. 333 - 81 let
27. 9. Hedvika Hnyková, Vysoké n. Jiz 76 let
27. 9. Božena Urbancová, Vysoké n. Jiz - 77 let
29. 9. Bohumil Nesvadba Tříč - 78 let

Všem srdečně blahopřejeme!

Počasí ve Vysokém nad Jizerou v ČERVENCI 1983

Nejvyšší teplota /maximum/ 32,3 C, loni 26,3 C. Nejnižší teplota /Minimum/ 6,0 C. Průměrná denní teplota 18,8 C, loni 16,6 C. Celkové množství srážek za červenec 25,7 mm, loni 38,0 mm. Počet dní se srážkami 8. Nejvíce srážek za jeden den 7,2 mm. Počet dní s výskytem mlhy 1. Počet dní s bouřkami 4, většinou vzdálené a slabé. Počet dní se silným větrem 0.

Celkově byl letošní červenec teplotně vysoko nadnormální, srážkově hluboko podnormální. Po celý měsíc trvalo neobvykle suché a horké počasí, bez ranních ros. Za padesátileté pozorování na zdejší stanici byla naměřena dne 27. července nejvyšší teplota 32,3 C.

V celé první dekádě trvalo horké, slunečné počasí s malou oblačností. Vál slabý až mírný proměnlivý vítr. Průměrná denní teplota dekady 19,6 C, srážky 0,5 mm.

Ve druhé dekádě bylo převážně polojasno, teplo, časté bouřky, většinou slabé a vzdálené. Několik slabých dešťů. Vál většinou mírný až čerstvý vítr severních směrů. Průměrná denní teplota 18,5 C, srážky 20,3 mm.

V poslední třetině měsíce pokračovalo teplé, suché, většinou slunečné počasí. Převládal mírný severozápadní vítr. Průměrná denní teplota 18,4 C srážky 4,9 mm.

Pro zemědělství bylo počasí po celý měsíc škodlivé. Dlouhotrvající sucho brzdilo po celý měsíc vývoj polních plodin. U jařin zrna nezraje, ale zasychá. Otavy a pastviny neobrustají, zelen se ztrácí, množí se vyprahlá místa. Brambory nemohou pro velké sucho růst. Půda je vyschlá do velké hloubky. Prameny vysychají. Pro nedostatek vody byl na konci měsíce vyhlášen zákaz zavlažovat zahrádky a zákaz mytí aut z městského vodovodu. Nařízeno šetřit vodou všem odběratelům.

Karel Petruška.

V ě t r n í k - časopis MěstNV Vysoké nad Jizerou.
Zodpovědný redaktor ing. Grafek. Povoleno odborem
kultury ONV Semily v r. 1967.
Vychází 1x za měsíc. Cena 1,- Kčs.

Příspěvky zasílejte na MěstNV, uzávěrka 15. každého měsíce.